

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 7 augusti 1914 kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckt motion angående införande av republikanskt statskick.

Närvarande: herrar Edén*, Clason, Bellinder, K. J. Ekman, Mannheimer*, von Geijer, Kjellén, Stadener*, Olof Olsson*, von Mentzer, Skarstedt*, Ericsson i Vallsta*, Räf, Waldén*, Leander, Beckman från Linköping, Lundström från Göteborg*, Hallén, Hallendorff* och Sterne.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 250, hava herrar *Lindhagen, Hage, Bengtsson* från Göteborg. *Ericson* i Funäsdalen, *Lindström, Berglund, Skareen* och *Stenudd* med instämmande i motionens syfte av herrar *Tysk, Helger* och *Söderberg* i Stockholm, hemställt, »att riksdagen ville principiellt uttala sig för avskaffande av den ärftliga regeringsmakten och införande av en statsstyrelse, byggd på folkets val (republik), samt giva ett beslutsmässigt uttryck åt denna åskådning genom att antingen själv på konstitutionsutskottets förslag antaga de för ändamålet erforderliga grundlagsändringarna eller ock anhålla, att Kungl. Maj:t, det vill säga regeringen, vill ägna sin uppmärksamhet åt saken och dess eventuella genomförande i laga ordning genom utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag i ämnet».

Rörande vad motionärerna anfört till stöd för sitt förslag hänvisas till motionen.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer,

att herr Lindhagens m. fl. ifrågavarande motion måtte av riksdagen lämnas utan avseende.

Stockholm den 4 augusti 1914.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.

Reservationer:

av herrar *Clason, Bellinder, K. J. Ekman, von Geijer, Kjellén, von Mentzer, Räf, Beckman, Lundström* från Göteborg och *Hallendorff*, som — under hänvisning till konstitutionsutskottets memorial nr 1 vid 1911 års riksdag — hävdad, att herr Lindhagens ifrågavarande motion icke kan mot grunderna för vårt gällande statskick av riksdagen upptagas till prövning, och att den alltså bort av utskottet till riksdagens andra kammare återlämnas;

av herr *Olof Olsson*, som anfört: »I likhet med motionären håller jag före, att den ärftliga regeringsmakten är en otidsenlig och hindrande institution, som det blir demokratiens sak en gång att avlägsna. Jag tror också, att — därest konungamakten i vårt land skulle låta engagera sig i de partipolitiska striderna — den svenska demokratien fort nog kan komma att tvingas i politisk aktion för republikens införande. Att jag emellertid icke kunnat biträda motionärens hemställan, beror därpå, att viktiga förutsättningar för ett verksamt främjande av vad han vill vinna inte synas vara för handen. Jag har därför i utskottet inte kunnat yrka annat än

att herr Lindhagens m. fl. motion, nr 250, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda;»

samt av herrar *Waldén, Hallén* och *Sterne*, som instämt med herr Olsson.